

Datum

20 juni 2021

Onderwerp

Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming

Contactpersoon

Djiewke Verseput

Telefoonnummer

06-29020034

Geachte heer, mevrouw,

Hartelijk dank voor de gelegenheid om bij te dragen aan de internetconsultatie Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming.

De Nederlandse ggz en de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland hebben kennis genomen van het toekomstscenario. Het scenario schetst een herontwerp van de jeugdbescherming. De geschetste richting wordt door ons onderschreven. Dit toekomstscenario schetst een wenkend perspectief voor betere bescherming van en zorg voor kinderen en gezinnen. Dit scenario sluit aan bij onze ambitie om kinderen thuis nabij te ondersteunen en te beschermen. En waar dat nodig is specialistische expertise daaraan toe te voegen. Met goede zorg voor het kind/de kinderen én de ouders willen we bijdragen aan het voorkomen van uithuisplaatsingen.

Het samenvoegen van de verschillende instellingen in het dwang&drang kader is ons inziens een belangrijke stap vooruit. Het vereenvoudigt de structuur en de toedeling van verantwoordelijkheden. Het vraagt wel om een goede inregeling door de verantwoordelijke gemeente/regio. Als dat lukt, biedt het de ggz en de gehandicaptenzorg mogelijkheden om beter aan te sluiten bij het veiligheidsnetwerk in de regio. De geschetste lijn in het toekomstscenario past goed bij de beweging in de zorg naar netwerkzorg: het ontschot kunnen inzetten van de ggz- en ghz-expertise rondom kind en gezin is essentieel voor de toekomst.

We zien ook risico's bij te ver doorgevoerde decentrale verantwoordelijkheden, waarbij het de verantwoordelijke gemeenten onvoldoende lukt om de verbindende en regisserende rol van het lokale team goed vorm te geven en te instrumenteren. Het centraal stellen van één persoon in het lokale team is op zich een goede gedachte, maar dient in het betreffende team qua expertise en positionering goed geborgd te zijn. Dat is cruciaal om de vernieuwing effectief te laten zijn. Ook de rol- en verantwoordelijkheidsverdeling tussen het lokale team en (de betrokkenen in) het regionale veiligheidsteam is van groot belang om gezamenlijk een zo hoog mogelijke graad van effectiviteit te bereiken.

Het toekomstscenario beschrijft het belang van een goede samenwerking met de volwassenen-ggz. Wij onderschrijven dat belang, we zien daarbij kansen voor kinderen en gezinnen. De samenwerking met de gehandicaptenzorg blijft helaas onderbelicht. Een substantieel deel van de volwassenen die in de ggz worden behandeld heeft ook een licht verstandelijke beperking (LVB). De samenwerking tussen de ggz en gehandicaptenzorg ontwikkelt zich, we hebben elkaar nodig voor de best passende

zorg. Voor het toekomstscenario betekent dit dat we vanuit de ggz én vanuit de gehandicaptenzorg graag betrokken worden bij de vervolgstappen die gezet gaan worden.

In het scenario wordt gesproken over de moeilijkheid van het in behandeling krijgen van de ouders. Het punt van de 'afdwingbare hulp aan ouders' roept vragen op. Als er gedwongen ggz nodig is, dan is de Wvvgz van toepassing, voor de gehandicaptenzorg geldt de Wzd. Het toekomstscenario in combinatie met het gebruik van andere drang/dwangkaders wordt nog onvoldoende expliciet gemaakt in het scenario. Dit vraagt om goed verder doordenken van passende mogelijkheden, want dit vormt een belangrijke hoeksteen voor het borgen van de veiligheid in het gezin en het ontwikkelingsperspectief voor het kind. In de praktijk blijft het immers lastig 'overtuigde en ten volle medewerking' af te dwingen. Formeel wel, maar materieel is dat ingewikkelder. Graag voeren we dit gesprek samen, waarbij het gesprek niet alleen moet gaan over de juridische mogelijkheden van afdwingbare hulp, maar ook over de vroegtijdige inzet van expertise op het gebied van LVB, psychische aandoeningen en verslavingsproblematiek.

Het valt ons op dat het document op meerdere gedachten hinkt. Namelijk bescherming van kinderen (binnen het gezin) en veiligheid binnen het gezin. Ook de maatschappelijke veiligheid schemert door als het gaat om 'strafrechtelijke interventies' en zorg-en veiligheidshuizen. Het toekomstscenario moet daar heel duidelijk in zijn, het zijn twee te onderscheiden begrippen van veiligheid.

Het scenario geeft –terecht– aan dat rechtsbescherming van belang is, maar rechtsbescherming wordt 'geregeld' door duidelijke regels met betrekking tot bevoegdheden, hoor-en wederhoor, informatieverplichtingen en toetsing door een onafhankelijke instantie (bij voorkeur de rechter). Het scenario vraagt nadere concretisering. Daarbij is het opmerkelijk dat het woord 'tegenspraak' wordt gebruikt, meestal wordt 'hoor-en wederhoor' bedoeld. Ook termen als navolgbaar en transparant zijn concepten die nader geconcretiseerd moeten worden. In het scenario wordt het een en ander gezegd over de noodzakelijke informatieverwerking (zoals uitwisseling van gegevens), maar ook hier is het scenario nog weinig concreet. Wat nodig is (en dat is ook rechtsbescherming) is een duidelijk grondslag en begrenzing.

In het scenario wordt gesteld dat ggz-hulp toegankelijk moet zijn. Voor het goede gesprek hierover is het belangrijk ook hierin concreter te worden. Gaat het over de criteria voor toegang, gaat het over wachtlijsten?

Uit het scenario spreekt een (kennelijke) wens tot een soort menging van drie rechtsgebieden (straf, bestuurs- en civielrecht). Daar zitten veel haken en ogen aan. Dat vergt een gedegen visie met zicht op de consequenties voor het geheel van ons juridisch systeem, dat biedt het scenario nu niet.

Voor zover onze reactie op deze internetconsultatie. Wij zien uit haar het vervolgtraject, we worden daarbij graag betrokken. Bij vragen over deze brief kunt u contact opnemen met Maartje van der Rijt (mvanderrijt@vgn.nl) of Djiewke Verseput (dverseput@denederlandseggz.nl).

Met vriendelijke groet,

Veronique Esman-Peeters
Directeur de Nederlandse ggz